

HUMANITÁRNA POMOC OSOBÁM SO ZDRAVOTNÝM POSTIHNUTÍM Z UKRAJINY – METODOLOGICKÉ OTÁZKY A PRAKTICKÉ SKÚSENOSTI

Humanitarian Support to Persons with Disabilities from Ukraine – Methodological Issues and Practical Experiences

Kvetoslava REPKOVÁ

ABSTRAKT

V rámci humanitárnej pomoci poskytovanej odídencom z *Ukrajiny* v kontexte vojnového konfliktu posudzujú úrady práce, sociálnych vecí a rodiny od januára 2023 závažnosť ich zdravotného postihnutia za účelom poskytovania osobitnej dotácie. Realizovali sme rozhovory so zástupcami troch úradov za účelom analyzovať túto posudkovú skúsenosť, aké výzvy prináša pre sociálnu prácu a plánovanú reformu posudkových činností od septembra 2025.

Kľúčové slová: Posudková činnosť. Odídenci z Ukrajiny. Závažné zdravotné postihnutie. Dotácia.

ABSTRACT

In the context of humanitarian support provided to refugees from *Ukraine* in the context of the war conflict, from January 2023, the Labour, social affairs and family offices assess the severity of their disability for the purpose of providing a specific subsidy. We conducted interviews with representatives of the three offices in order to analyze their assessment experience, what challenges this poses for social work and the planned assessment reform from September 2025.

Key words: Assessment. Refugees from Ukraine. Severe disability. Subsidy.

ÚVOD

Záujem o výskum zameraný na otázky migrácie osôb z *Ukrajiny* na *Slovensko*, a to, aké odborné výzvy to prináša pre sociálnu prácu (Payne 2023), má v tematickom portfóliu výskumnej činnosti Inštitútu edukológie a sociálnej práce Filozofickej fakulty *Prešovskej univerzity v Prešove* (ďalej len „IESP“) svoju tradíciu (Balogová 2024). V rámci aktuálneho sociálno-politického a bezpečnostného kontextu má IESP v rámci projektu VEGA¹ ambíciu prispieť k identifikácii možností sociálnej práce posudzovať náročnú životnú situáciu osôb z *Ukrajiny* za účelom poskytovania zodpovedajúcej podpory a pomoci smerom k

ich integrácii v novom životnom priestore. V jednotlivých fázach vedecko-výskumného projektu sa plánuje skúmať aj rozličné úlohy špecializovanej štátnej správy (úradov práce, sociálnych vecí a rodiny; ďalej len „úrady“) v tejto oblasti, vrátane pôsobnosti posudzovať od januára 2023 u migrujúcich osôb ich funkčný stav za účelom poskytovania **opakovanej dotácie na podporu humanitárnej pomoci osobe so závažným zdravotným postihnutím** (ďalej len „dotácia“).

Predstavíme legislatívny a metodologický rámec predmetnej formy humanitárnej pomoci a skúsenosti vybraných úradov s jej

¹ VEGA č. 1/0535/23 *Integrácia ukrajinských migrantov a posúdenie náročnej životnej situácie spojenej*

s krízou vyvolanou vojnovým konfliktom optikou sociálnej práce.

poskytovaním, a to aj v kontexte *reformy posudkových činností*, ktorá bola v národných podmienkach prijatá koncom novembra 2024 a bude sa implementovať od septembra 2025 (MPSVR SR, 2024 [cit. 2024-12-11]).

1 Legislatívny a metodologický rámec dotačnej schémy

V štúdií sa nebudeme podrobnejšie venovať východiskovým terminologickým otázkam súvisiacim so sociálnou posudkovou činnosťou, nakoľko sme im venovali intenzívnu pozornosť v predchádzajúcom období. Sumárne len zrekapitulujeme, že **sociálna posudková činnosť** sa v rámci *individuálnej/prípadovej sociálnej práce* orientuje na systémové vzťahy človeka – v – prostredí ako základu pre účely primeranej sociálnej intervencie (bližšie pozri Repková 2020).

Individuálne posudzovanie sa vykonáva aj pre potreby predmetnej dotácie, pričom jeho podmienky sú právne regulované ustanovením §3n a súvisiacej prílohy *nariadenia vlády SR č. 131/2022 Z. z. o niektorých opatreniach v oblasti dotácií v pôsobnosti Ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky v čase mimoriadnej situácie, núdzového stavu alebo výnimočného stavu vyhláseného v súvislosti s hromadným prílevom cudzincov na územie Slovenskej republiky spôsobeným ozbrojeným konfliktom na území Ukrajiny* (2022, [cit. 2024-12-10]). V nariadení sa uvádza, že:

- dotácia sa poskytuje osobám s osobitnou ochranou, ktorými sú osoby z *Ukrajiny* v súvislosti s vojnovým konfliktom;
- podmienkou je posúdenie závažnosti ich zdravotného postihnutia v súlade s prílohou nariadenia;
- v prípade, že miera závažnosti dosahuje 40-59%, dotácia sa poskytuje vo výške 300€ mesačne; v prípade že je to 60% a viac, dotácia predstavuje sumu 508€ mesačne;
- od januára 2023 majú pôsobnosť posudzovať a určovať mieru závažnosti zdravotného postihnutia

úradu, pričom môžu prešetrovať sociálne pomery žiadateľa/žiadateľky o dotáciu a overovať pravdivosť tvrdení uvedených v žiadosti o jej poskytnutie.

Pre účely posudzovania závažnosti zdravotného postihnutia sa využíva 12-položková verzia posudkovej metodiky Svetovej zdravotníckej organizácie **WHODAS 2.0** (*WHO Disability Assessment Schedule 2012*, [cit. 2024-12-10]). Metodika sa zaraďuje do skupiny *kontextuálne orientovaných posudkových metodík* (Waddington, Priestley a Sainsbury 2018) určených na meranie funkčných kapacít (schopností) človeka vo vymedzených životných oblastiach (pohyblivosť, porozumenie a komunikácia, starostlivosť o seba, vzťahy s ľuďmi, aktivity v domácnosti, práca alebo školské aktivity/ak je to relevantné, spoločenské aktivity). Skúma sa schopnosť osoby vykonávať tieto činnosti bez ťažkostí, resp. s ťažkosťami a na základe bodovania prevedeného do percentuálneho vyjadrenia sa stanovuje miera závažnosti zdravotného postihnutia a následná výška dotácie.

Posudzovanie závažnosti zdravotného postihnutia spravidla vykonávajú terénni sociálni pracovníci a pracovníčky úradov (spočiatku za intenzívnej spolupráce s tlmočníkmi a tlmočnicami úradov) a na základe ich terénnych zistení sa poskytujú dotácie tým osobám, ktoré splnili nariadením ustanovené právne podmienky.

2 Vybrané štatistiky

V tabuľke č. 1 sú uvedené vybrané dáta, ktoré nám na základe vyžiadania sprístupnilo *Ústredie práce, sociálnych vecí a rodiny*. Z prehľadu dát je zrejmé, že:

- počet poberateľov a poberateľiek dotácie je *v roku 2024 vyšší* ako v roku 2023, pričom najvýraznejšie sa zvýšil počet u osôb 60+ (569 v roku 2023 : 719 v roku 2024);
- celkovo bolo v oboch sledovaných rokoch viac osôb z *Ukrajiny* posúdených *v nižšom stupni*

závažnosti zdravotného postihnutia (v pomere cca 60% : 40%);

- vyskytovali sa rozdiely v stupni závažnosti v závislosti od veku: kým v det-skom veku (do 17 rokov) šlo primárne o osoby výrazne častejšie so závažnejším stupňom (cca 20% : 80%), u dospelých a starších osôb to bolo naopak – výrazne častejšie s menej závažným stupňom zdravotného postihnutia (cca 70-80% : 30-20%).

Tab. č. 1: Poberatelia a poberateľky humanitárnej dotácie podľa veku a stupňa závažnosti zdravotného postihnutia (v rokoch 2023-2024)

	Počet		
	celkovo	40-59%	60% a viac
2023	1451	58,5%	41,5%
0-17 rokov	337	16,9%	83,1%
18-59 rokov	545	77,6%	22,4%
60 a viac rokov	569	64,5%	35,5%
2024	1665	63,6%	36,4%
0-17 rokov	333	23,4%	76,6%
18-59 rokov	613	77,8%	22,2%
60 a viac rokov	719	70,1%	29,9%

Zdroj: vlastné spracovanie na základe podkladov Ústredia práce, sociálnych vecí a rodiny

3 Kvalitatívna sonda

S cieľom mapovania skúseností vybraných úradov s posudzovaním stupňa závažnosti zdravotného postihnutia ako formy realizácie sociálnej práce vykonávanej v rámci humanitárnej pomoci osobám z Ukrajiny sme v decembri 2024 realizovali kvalitatívnu výskumnú sondu. Pre jej účely sme využili metódu *pološtruktúrovaného rozhovoru s expertom*. Táto, v kombinácii so *štúdiom dokumentov (nariadenia vlády SR č. 131/2022 Z. z.; webovej stránky MPSVR SR)*, ponúka možnosti hlbšie sa vnoriť a pochopiť spôsob, akým realizujú vybrané úrady od začiatku roka 2023 svoju novú kompetenciu a aké výzvy to prináša pre sociálnu prácu vykonávanú v ich pôsobnosti. Rozhovory boli zamerané na personálne a manažérske otázky (personálne zabezpečenie

posudzovania), procesné aspekty (príprava, vykonávanie návštev v domácnostiach posudzovaných osôb a vyhodnocovanie zistení), získavanie spätnej väzby k posudkovému procesu a jeho výsledkom či na využiteľnosť tejto skúsenosti pre budúci výkon reformovanej posudkovej činnosti od septembra 2025.

V prvej polovici decembra 2024 prebehli cez MS Teams tri rozhovory, konkrétne s vedúcimi zamestnankyňami a vedúcim zamestnancom oddelení peňažných príspevkov na kompenzáciu ťažkého zdravotného postihnutia a posudkových činností úradov v Michalovciach (ďalej „R1“), Humennom (ďalej „R2“) a v Čadci (ďalej „R3“). Rozhovory trvali 40-78 minút. Pri výbere úradov a interviewovaných osôb sme aplikovali kombináciu týchto kritérií:

- východný región, ktorého okresy čelia dôsledkom odídeneckej krízy najintenzívnejšie;
- lektorská prepojenosť s reformou posudkovej činnosti a metodikou WHODAS 2.0, na ktorej bude od septembra 2025 postavený výkon posudkovej činnosti na účely peňažných príspevkov na kompenzáciu a sociálnych služieb podmienených odkázanosťou.

R1-R3 boli pred realizáciou rozhovoru oboznámení s jeho cieľmi a kontextom, poskytli informovaný súhlas k účasti na rozhovore, k jeho nahrávaniu následnému spracovaniu na vedecko-výskumné účely.

4 Vybrané výskumné zistenia

S ohľadom na limitovaný rozsah štúdie sa sústredíme najmä na tie zistenia, ktoré sa týkajú *procesných aspektov* posudkovej činnosti ako jadra úloh sociálnych pracovníčok a pracovníkov (ďalej len „SP“) pri výkone tejto osobitnej pôsobnosti úradov.

4.1 Na kontext zameraná posudková činnosť

Posudková činnosť ako špecializovaný odbor sociálnej práce je viazaná na individualizovaný životný kontext posudzovanej osoby. Aj keď majú SP možnosť získať

základné informácie o situácii žiadateľov a žiadateľiek o dotáciu už počas prvotného stretnutia na úrade pri podávaní žiadosti, ku skutočnej posudkovej práci dochádza až v ich domácnostiach (v prípade úradu v Humennom aj v *Azylovom tábore v Humennom*) cieľným dopytovaním posudzovaných osôb, prípadne členov a členiek ich rodín. Dopytovanie je štruktúrované podľa záväzných otázok WHODAS dotazníka, spravidla bez akýchkoľvek predchádzajúcich medicínskych podkladov.

Reakcie SP na nové povinnosti boli od počiatku rôzne: niektoré sa bránili, brali to „ako prácu navyše“, zároveň, cítili veľkú zodpovednosť sprevádzanú neistotou, „ako to robiť“. Vybrané výroky: „*Kolegyňa nedokázala pochopiť, ako to mô-že ona sama šetriť, keď nemá nejaký podklad, nejaké medicínske nálezy, keď vychádza len z toho, čo vidí v domácnosti*“ (R1). „... určite s tým mala spočiatku problémy, či to zvládne – určiť tie percentá podľa toho dotazníka, ktorý je veľmi stručný ... a kedy percentá bežne určuje lekár“ (R2). „*Zodpovednosť za priebeh a výsledky posudzovania bola intenzívne pociťovaná aj z dôvodu, že nemali k dispozícii zdravotnú dokumentáciu za účelom objektivizácie uvádzaného stavu*“ (R3).

V rámci stratégie prekonávania počiatočného strachu a rešpektu, stanovovania nejakých pravidiel, ako je to vhodné robiť, sa prvých posudzovaní v domácnostiach zúčastňovali spolu s terénnymi pracovníkmi a tlmočníčkami aj R1-R3. Spoliehali na tiež na predchádzajúcu skúsenosť SP s terénnou prácou či s posudkovou činnosťou a teda na ich schopnosť odhadnúť, čo je primerané. R3 vyzdvihla aj skutočnosť, že SP, ktoré posudzujú, prešli v rokoch 2022-2023 špecializačným vzdelávaním a WHODAS metodika im preto nebola úplne neznáma.

4.2 Podobnosti a rozdielnosti v posudkovej činnosti

Zaujímalo nás, ako vidia R1-R3 podobnosti a rozdielnosti v posudkovej činnosti vykonávanej bežne na úradoch v rámci kompenzačnej pomoci osobám s ťažkým zdravotným postihnutím a tej, ktorá sa vy-

konáva pre účely humanitárnej pomoci odídencom z *Ukrajiny*. Podľa R1 a R2 je podstata rovnaká – pomôcť posudzovaným osobám identifikovať (pomenovať), čo je v ich živote dôležité a v čom by potrebovali pomoc. Dokonca, aj formy vyjadrovania nespokojnosti sú podobné. R2 v tejto súvislosti tlmočila skúsenosti terénnej SP: „*U ukrajinských žiadateľov neupozorňovala na nič iné, čo by nezažila aj so slovenskými žiadateľmi ... keď nebola priznaná dotácia, prišli na úrad. Ako naši ľudia, keď sú nespokojní: prídu, sťažujú sa*“ (R2). R1-R3 sa nezávisle na sebe zhodli, že posudzovanie zdravotného postihnutia a jeho dôsledkov pre život človeka je vždy veľmi náročné. Podľa R3 je to však v prípade posudzovania osôb z *Ukrajiny* ešte náročnejšie: „... keďže sú odlúčení od svojej rodiny a krajiny ... Samotné vyplnenie dotazníka by sme boli stihli aj za pol hodiny, ale oni sa väčšinou rozhovorili, rozplakali ... tak to trvalo niekedy aj hodinu 20 [minút; poznámka autorky]“ (R3).

Podľa R1 a R2 spočíva rozdielnosť v jednoduchosti spolupráce s posudzovanou osobou v rámci celkového procesu o poskytnutie dotácie: podanie žiadosti – posúdenie v domácnosti – oznámenie o výsledku posúdenia – vyplácanie dotácie (ak sú splnené podmienky). Jednoduchší postup je však mincou s dvomi stranami: „*Je to nastavené tak, aby pomoc bola rýchla a čo najadresnejšia, lebo humanitárna pomoc musí byť poskytnutá hneď, teraz, operatívne ... ale je to tak trocha na vode a závisí od osobnosti toho, kto posudzuje, lebo v jeho kompetencii a rukách je ten výsledok. Musíme sa spoliehať na to, že sú to ľudia, ktorí majú pochopenie, sú empatickí, nie sú zatážení nejakou osobnou animozitou voči Ukrajincom ...*“ (R1). „*Veľa sa o tom rozprávalo - pomáhať, ne-pomáhať? Slováci majú na to rôzne názory. Ale keď sme si predstavili týchto ľudí, ako sú vyňatí zo svojich prirodzených domovov takýmto ťažkým spôsobom, tak jednoducho, ak vieme pomôcť, prečo by sme nepomohli ...*“ (R2).

4.3 Limity posudkovej činnosti

Jednoduchosť pravidiel ustanovených pre celý proces síce napokon zmiernila obavy SP zapojených úradov z nadmerného zaťaženia dodatočnou posudkovou prácou. Priviedla ich však k poznaniu, že takto nastavené postupy majú svoje ľudsko-právne limity a neumožňujú plnohodnotný výkon kontextovo orientovanej posudkovej praxe. Keďže nie je vykonávaná v režime zákona o správnom konaní, posudzované osoby sa voči jej výsledkom *nemôžu odvolať* a vyjadriť tak svoju nespokojnosť.

R1-R3 sa nezávisle na sebe zhodli, že by bolo vhodnejšie upraviť právny režim poskytovania sociálnej pomoci odídencom z Ukrajiny so zdravotným postihnutím tak, aby sa stali riadnymi účastníkmi konania o poskytnutie peňažných príspevkov na kompenzáciu (napr. v rámci azylového režimu). Posudková činnosť a poskytnuté formy pomoci by tak mohli byť komplexnejšie, lepšie zodpovedajúce ich potrebám a teda aj spravodlivejšie. Uvádzali, že niektorí žiadatelia a žiadateľky prichádzali na úrad práve s očakávaním takejto komplexnej pomoci z titulu zdravotného postihnutia. Boli ale aj takí, „*ktorí to len prišli skúsiť*“. Aj preto významná časť žiadostí o dotáciu bola na základe výsledkov posúdenia napokon zamietnutá.

Súčasťou zjednodušeného režimu poskytovania humanitárnej pomoci odídencom so zdravotným postihnutím je aj to, že sa v rámci nej *nevykonáva kontrolná činnosť* na zisťovanie efektívnosti poskytnutej pomoci. Podľa R1 a R2: „*Toto posudzovanie je také nechcené dieťa, že musíme to robiť a sme radi, keď to máme posúdené ... a som rád, keď je to posúdené dobre. A potom sa už tomu nevenuje nijaká zvláštna pozornosť*“ (R1). „*... ale keby boli nejaké tie mantinely, mož-no by to bolo lepšie, spravodlivejšie ... neviem ...*“ (R2). Kontrolnú činnosť vykonávajú dávkoví alebo terénni pracovníci a pracovníčky len za účelom zistiť, či sa osoba, ktorej sa poskytuje dotácia, zdržiava na pôvodnom mieste a na území *Slovenska*, a teda, či trvajú podmienky na jej výplatu.

5 Sumarizácia a výzvy pre sociálnu prácu

Sprostredkovali sme hlavné zistenia o skúsenostiach vybraných úradov s realizáciou posudkovej činnosti zameranej na pomoc odídencom z *Ukrajiny* so závažným zdravotným postihnutím. Zistenia indikujú, že aj keď ide o kontextuálne nastavené posudzovanie, vykonávaná posudková činnosť nie je natoľko komplexná, aby zodpovedala *kaskádovému prístupu*, ktorý sa prevažne realizuje pre účely národnej kompenzačnej politiky (por. Repková 2024). Ak má však slúžiť predovšetkým na humanitárne účely, kedy má ísť o pomoc veľmi operatívnu, „tu a teraz“, potom možno využívaný *trampolínový prístup* k posudzovaniu potreby pomoci považovať za opodstatnený (por. Repková, ibid).

Aj keď išlo len o kvalitatívnu výskumnú sondu, nezávisle formulované vyjadrenia R1-R3 nás posmeľujú k formulácii určitých predbežných **implikácií a výziev pre sociálnu prácu**. Predovšetkým ide o potrebu *zvyšovať pripravenosť SP pracovať v kontexte superdiverzity* spojenej s objavovaním sa nových druhov rizík a existenciálnych ohrození, vrátane migrácie ľudí v kontexte vojnových konfliktov (por. Julkunen, Ruch a Nurmi 2023; Payne 2023).

So superdiverzitou súvisí ďalšia odborná výzva, a tou je *schopnosť pracovať a eticky sa rozhodovať aj v neistých podmienkach* (por. §4 *Etického kódexu výkonu sociálnej práce v SR* 2024), kedy niektoré koordináty pre posudkovú prácu nemusia byť dopredu jednoznačne zrejmé (napr. od počiatku určenie pravidla, kedy si môže posudzovaná osoba požiadať opätovne o posúdenie); alebo chýba komparatívna skúsenosť, o ktorú by bolo možné sa oprieť (napr. s metodikou WHODAS); či vyjadrenie iných odborníkov a odborníčok (napr. posudkových lekárov). Eticky náročné môže byť konanie SP vtedy, keď sa ich odborné úvahy a závery formulujú v atmosfére spochybňovania opodstatnenosti pomoci poskytovanej odídencom časťou verejnosti. V kontexte všetkých týchto neistôt sa prax výkonu sociálnej práce (aj) formou posudkovej činnosti vytvára „za behu“ a formujú ju samotní SP.

Na základe výsledkov sondy napokon zmienime potrebu *poskytovania supervízie a tréovania SP na spoluprácu a komunikáciu s ľuďmi v existenciálne náročných životných situáciách*, medzi ktoré bezpochyby patrí aj odtrhnutosť od vlastného domova a rodiny z dôvodu vojnového konfliktu. Podľa R3 by takáto komunikačná príprava mohla do budúcnosti prinášať prospech nielen v kontexte ukrajinskej krízy, ale aj v širšom kontexte práce s osobami migrujúcimi z dôvodu vojnového konfliktu či akéhokoľvek iného existenciálneho ohrozenia.

ZÁVER

Je potešiteľné, že s odstupom času videli interviewované osoby v pôvodne „vynútenej“ zodpovednosti posudzovania závažného zdravotného postihnutia odídencom z Ukrajiny aj zdroj benefitov, najmä v kontexte pripravovanej posudkovej reformy od septembra 2025. R2 dokonca uviedla, že niektoré princípy z tejto skúsenosti premietajú do svojej bežnej posudkovej práce už v súčasnosti: „... *momentálne sme v takej situácii, že sa ešte predtým, ako sa to bude musieť, snažíme nabehnúť na to, že sociálnu posudkovú činnosť zaradujeme pred lekársku ... naj-skôr vykonávame terén, aby sme vedeli lekárom poskytnúť tie informácie, ktoré im chýbajú a ktoré nemajú v lekárskejších nále-zoch. A na tom stojí aj ukrajinské posudzovanie: že nie lekárske nálezy, ale najmä zis-tená sociálna situácia ...*“ (R2). Aj to je (môže byť) cesta k posilňovaniu odbornej pozície sociálnej práce pri zabezpečovaní komplexnej pomoci osobám so zdravotným postihnutím, bez ohľadu na to, kto sú a odkiaľ prichádzajú.

Zoznam bibliografických odkazov

- AMELINA, Anna, Thomas FAIST a Devrimsel D. NERGIZ, eds., 2013. *The Transnational Turn in Empirical Migration Research*. New York, London: Routledge. ISBN 978-0-415-65978-9.
- BALOGOVÁ, Beáta, 2024. Migrácia – implikácie pre sociálnu prácu. In: *Journal Socioterapie*. Roč. 10, č. 1, s. 8-18. [online]. [cit. 2024-12-10]. ISSN 2453-7543. Dostupné z: https://www.unipo.sk/public/media/47875/VS_1.pdf
- ER. 2001. *SMERNICA RADY 2001/55/ES z 20. júla 2001 o minimálnych štandardoch na poskytovanie dočasnej ochrany v prípade hromadného prílevu vysídlených osôb a o opatreniach na podporu rovnováhy úsilia medzi členskými štátmi pri prijímaní takýchto osôb a znášaní z toho vyplývajúcich dôsledkov* [online]. [cit. 2024-12-11]. Dostupné z: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SK/ALL/?uri=CE-LEX%3A32001L0055>
- Etický kódex výkonu sociálnej práce v Slovenskej republike 2024*. Bratislava: Slovenská komora sociálnych pracovníkov a asistentov sociálnej práce [online]. [cit. 2024-12-11]. Dostupné z: https://social-napraca.sk/wp-content/uploads/2024/12/Etický-kódex-vykonu-sociálnej-prace_2024_FINAL.pdf
- JULKUNEN, Ilse, Gillian RUCH a Anna NURMI, 2023. Social work in a superdiverse society: an exploration of cooperation in professional practice. In: *European Journal of Social Work*. Vol. 26, no. 4, s. 612-625. Dostupné z: <https://www.tandfonline.com/doi/epdf/10.1080/13691457.2022.2066634?needAccess=true>
- MPSVR SR, 2024. *Reforma posudkovej činnosti je schválená ústavnou väčšinou* [online]. [cit. 2024-12-11]. Dostupné z: <https://www.employment.gov.sk/sk/uvodna-stranka/informacie-media/aktuality/reforma-posudkovej-cinnosti-je-schvalena-ustavnu-vacsinou.html>
- MPSVR SR, 2022. *Pomoc pre odídencom z Ukrajiny* [online]. [cit. 2024-12-11]. Dostupné z: <https://www.employment.gov.sk/sk/uvodna-stranka/informacie-odidencov-z-ukrajiny/informacie-odidencov-z-ukrajiny.html>
- Nariadenie vlády SR č. 131/2022 Z. z. o niektorých opatreniach v oblasti dotácií v pôsobnosti Ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky v čase mimoriadnej situácie, núdzového stavu alebo výnimočného stavu vyhláseného v*

súvislosti s hromadným prílevom cudzincov na územie Slovenskej republiky spôsobeným ozbrojeným konfliktom na území Ukrajiny.

PAYNE, Malcolm, 2023. Critical Eco Practice: How Should It Develop in Social Work Practice Thinking? In: *ERIS Journal*, Roč. 23, č. 4, s. 4-17. ISSN 1805-885X (Online) Dostupné z: https://socialniprace.cz/wp-content/uploads/2023/08/SP4_2023-web-1-1.pdf

REP KOVÁ, Kvetoslava, 2024. *Sociálna posudková činnosť*. Bratislava: IVPR. [online]. [cit. 2024-12-16]. ISBN 978-80-7138-179-2. Dostupné z: <https://ivpr.gov.sk/wp-content/uploads/2024/11/SP%C4%8C-u%C4%8Debn%C3%BD-text-2024.pdf>

REP KOVÁ, Kvetoslava, 2020. Sociálna posudková činnosť v socioterapii – teoretické a legislatívne aspekty. In: *Journal Socioterapie*. Roč. 6, č. 1-2, s. 13-19. ISSN 2453-7543. Dostupné z: https://www.unipo.sk/public/media/42638/Repkov%C3%A1_2020_roc_6_c_1-2.pdf

WADDINGTON, Lisa, Mark PRIESTLEY a Roy SAINBURY, 2018. *Disability Assessment*

in European States. ANED Synthesis Report [online]. [2024-12-13]. Dostupné z: https://sid.usal.es/idos/F8/FDO27447/ANED_2017_18_Disability_assessment_synthesis_report.pdf

WHO, 2012. *WHO Disability Assessment Schedule 2.0 (WHODAS 2.0)* [online]. [cit. 2024-12-10]. Dostupné z: <https://www.who.int/standards/classifications/international-classification-of-functioning-disability-and-health/who-disability-assessment-schedule>

Afiliácia

Príspevok vznikol s podporou projektu VEGA č. 1/ 0535/23 *Integrácia ukrajinských migrantov a posúdenie náročnej životnej situácie spojenej s krízou vyvolanou vojnovým konfliktom optikou sociálnej práce.*

Kontaktné údaje

prof. PhDr. Kvetoslava REP KOVÁ, CSc.

Inštitút edukológie a sociálnej práce

Filozofická fakulta

Prešovská univerzita v Prešove

Ul. 17. novembra č. 1, 080 01 Prešov

Email: kvetoslava.repkova@unipo.sk